

KORONADA 2. DALGA BAŞLARSAM BUNUN EN BÜYÜK SORUMLUSU MEDYA OLACAK

Koronada şükür yavaş yavaş normalleşme serüvenine girdik. Beraberinde pek çok tartışma da içeren bu normalleşme sürecinde elbette herkes belirli bir saygı içinde tezlerini dile getirmeli ve kamuyounun bilgisine sunmalı. Bunda da en önemli araç da medya olmalıdır. Ama gel gör ki medya her alanda olduğu gibi bu alanda da maalesef görevini yapamıyor.

Korona sürecinde herkes gibi ben de daha çok evden çalışma yönteminde kaldım. İş arkadaşlarımla, ekibimle uzaktan, teknolojinin de getirdiği avantajlarla pek çok iş uzaktan yürüttük. Bu bize teknolojinin bir nimeti oldu. Bu süreçte medyayı sürekli takip ettim. Hayatımda olmadığı kadar medyayı inceledim, işlerimi yaparken her gün neredeyse gün boyunca televizyon kanallarını inceledim. Hem gündemi hem de koronayı nasıl işlediklerini görmek istedim. Gün geldi kafam karıştı, gün geldi sinirlendim, gün geldi delirdim ve televizyonu kapatarak sessizliği dinlemeği tercih ettim.

MEDYA DA HAZIRLIKSIZ YAKALANDI

Korona ilk başladığında medya da buna hazırlıksız yakalandı. Neredeyse konuyu hiç ciddiye almadı. Konuyu işleyenler ise magazinel bir dille işledi. Kimi çıktı çay için dedi, kimi çıktı kelle paça dedi, kimi maske takın dedi... Her kanal aklına gelen ilk adamı yayına çıkarttı ve alakası alakasız konuştu. Sonra bakıldılar ki işler ciddi, bir anda tüm gündemlerini koronaya çevirdiler. Bir baktım ki özellikle tematik haber televizyonları korona ile yattı korona ile kalktı.

HEPSİNİ TOPLASANIZ BİR TANE HABER KANALI ETMEZ

Avrupa'nın en çok haber kanalına sahip ülkesiyiz. Nerden baksanız yirmiyeye yakın haber kanalı var. Çoğu da medyanın dördüncü kuvvet olmasının getirdiği avantajı kullanmak için faaliyette. Hele son bir kaç yılda kurulan haber kanallarının hepsi devletten avanta kapma hayalleriyle kuruldu. Bu kanal kurucuları o kadar bilgisiz ve çakal ki, kendi şark kurnazlıkları ile devleti de zor durumda bırakıyorlar. Sanki hükümet onlara yardım etmek zorundaymış gibi oturup bekliyorlar. Beklerken de yayınlarında saçma sapan şeyler yapıp hem halka zarar veriyorlar hem de devlete. Bazı kanallar sabahtan akşama kadar yandaşlık yapıyor, bazı kanallarsa sözde tarafsız olduklarını göstermek için bir kaç tane muhalif figür alıp ekranlarına onları koyup "tarafsızlık" raconu kesiyor. Hepsini de o kadar cahil ki. Küçük bir çocuk bile bunlara inanmaz. İki buçuk aydır tv kanallarını ciddi ciddi takip eden biri olarak şunu rahatlıkla söyleyebilirim: "Hepsini toplasanız bir tane uluslararası haber kanalı etmez".

KORONA TV KANALLARINA İKİNCİ BAHARLARINI YAŞATTI

Korona salgını sürecinde herkes haberleri TV kanallarından aldı. Aslında TV kanalları düşüştükten korona sayesinde ikinci baharını yaşamaya başladı, ama bu fırsatı gole çeviremedi. Ipsos yaptığı araştırmada insanların korona günlerinde haberleri daha çok televizyon kanallarında yayınlanan haber programlarından aldığını tespit etti. Bu az önce söylediğim televizyon kanalları korona sayesinde ikinci baharını yaşadığı tezimi de doğruluyor.

Ipsos "Koronavirüs Salgını ve Toplum: Genel Kamuoyu Araştırması 24-28 Nisan" başlıklı araştırmasına göre insanlar korona salgını ile ilgili bilgileri en çok yüzde 86 oranında televizyonlarda yayınlanan haber programlarından alırken, en az yüzde 7 ile radyodan aldı.

Ipsos'un araştırma tablosunda da görüldüğü gibi insanlar korona salgını ile ilgili bilgileri daha çok televizyondan aldı. Burada beni şaşırtan whatsapp'ın da artık bir haber mecrası olması. Şaka

maka mesajlaşma amacıyla kurulan whatsapp yavaş yavaş bir haber mecrasına dönüştü. Bu araştırma verilerine ben de katılıyorum. Sosyal medya artık cıvıgını çıkarttığı için güven kaybı yaşıyor, troller sayesinde hiçbir şekilde

güvenmediğim aptal bir mecraya dönüştü sosyal medya. Bu yönü ile bu mecra belki de bitirecek kendisini. İşte tam bu aşamada televizyon mecrası yine avantaj elde ederken bunu iyi kullanamaması çok büyük bir ahmaklık.

Televizyon kanallarında ana akım medya pandemiye fazla girmede. Sadece ana haber bültenlerinde birkaç haber yapıp geçtiler. Konuyu daha çok haber kanalları işledi. Bu haber kanalları da konuyu işlerken hep "profesör" unvanlı sağlıkçıları yayına çıkarttı. Herkes ekrana çıktı, PR yapmak isteyen herkes konuştu. Konu ile ilgili bilgisi olmayan konuştu. Utanmasalar dış doktorunu bile çıkartıp korona konuşuracaklar. Bazı sağlıkçıları ideolojiyi soktu işin içine, hükümete yakın olan sağlıkçıları belki ek bir iş kaparım diye hükümetin politikasını övdü. Muhafız olanlar ise sırf hükümete karşı oldukları için yapılan herşeye karşı konuştu.

İDEOLOJİ KORONA HABERCİLİĞİNE DE YANSIDI

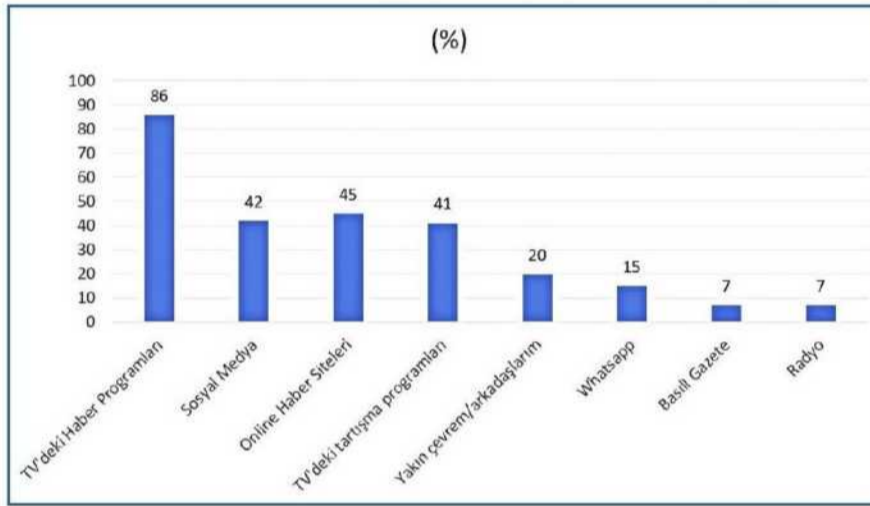
Özellikle Fox ve A Haber tarihe geçen iki kanal oldu bu dönemde de. İkisi de çok sevdiğim kaliteli kanallar. Yurt dışından

iki yabancı insan getirin, birine üç gün Fox Ana Haberi izletin, diğerine de üç gün boyunca A Haber'in haberlerini izletin. Birinci yabancı Türkiye'nin cehenneme döndüğünü sanıp kaçmak isteyecek, ikincisi ise Türkiye bir cennet deyip buraya yerleşmek isteyecek. "Abi yapmayın ya, bu kadarını da yapmayın" diyesim geliyor. Biraz taraflarınızdan uzaklaşın, herkesin bir tarafı vardır, tamam, ama birde filtre vardır,

olmalıdır da.

SAĞLIKÇILAR EKRAKLARDA TOP ÇEVİRDİ

Sağlık bakanı pandemiye "peak" dediğimiz (en tepe) noktayı 15 Mayıs gibi göreceğimizi söylerken, bir baktık ki bir mucize oldu ve biz peak noktasını beklerken peak noktasının nisan sonlarında yaşandığını gördük. Ne güzel derken, birden medyada "bu iş bitti" havası esmeye başladı.

Korona zaferi "kazanıldı" havasına girdiler. İnsanları gaza getirdiler. Kanallara çıkan sağlıkçıları da gerçek görüşlerini söylemek yerine hep top çevirdiler. Herkes aynı şeyi söyledi: "Korona salgını geçiyor, iyi gidiyoruz ama dikkat etmemiz lazım". Bu sözden ben ne anladım? Siz bir insana bir şeyin iyi gittiğini söyledikten sonra istediğiniz kadar konuşun, insan psikolojisini gerisini takmaz. Medya bu salgın döneminde çok basit, bilimsiz yayınlar yaptı. Yurt dışındaki kanallar çok daha profesyonel ve ciddi içerikler sundular. Daha bilimsel yayınlar yaptılar. İngiliz, Fransız ve Yunanistan'daki TV kanallarını da dikkatle inceledim, orada ana akım kanallar da pandemiye çok profesyonelce işledi. Bizde ana akım konuya girmede. Her ana medyanın bir

tane de haber kanalı olduğu için topu oraya attı. Ama halkın büyük bir bölümü ana akım tv kanallarını izliyor. Haber kanallarının izlenme oranı ana akım kanalların yüzde onu kadar. İş böyle olunca halkta haber alamadı, sadece bilinçli ve habere meraklı kitleler haber kanallarını takip etti. Onların da kafası karıştı.

KLİŞE TELEVİZYON HABERCİLİĞİ

Pandemi döneminde klişe habercilikte çok baydı. Tüm kanallar ezber haber yaptı. Sokağa çıkma yasağı olduğu günlerde, bir muhabiri bir yere yolla oradan bildirsin, yollar dolu mu boş mu diye anlatsın. Sokağa çıkma yasakları bittiginde muhabiri sal sokaklara haber yaptır. Sokaklar boş mu dolu mu diye konuşur. 40 yıllık haber formatları bunlar. İnsan biraz mı kendisini

geliştirmez ya. Hepsini de birbirinin aynı kopyası gibi.

GOY GOY HABERCİLİK

Benim en çok üzüldüğüm konulardan biri de televizyon kanallarının pandemi döneminde sosyal sorumluluk mantığına göre yayın yapmaması. Herkes goy goy yaptı. Sunucular son derece korkak ve ürkek. Bilgisizdi, belli ki ya hazırlanmadan girdiler programlara, ya alt yapıları yetersizdi, ya da birşeyden korktular. Bu muhalif kanallar içinde geçerli, yandaş kanallar içinde geçerli. İsim isim gitmek belki dostlara saygısızlık olur ama şunu özellikle söylemek isterim ki, bu pandemi döneminde kanalların hepsini ezber ve goy goy habercilik yaptılar. Pandemiye atılan, koronayı yenen mahveden bir Türkiye imajı çizildi, bunu yaparken ABD ile AB ülkeleri ile de

dalga geçildi. "Onlar bu işi bilmiyor, biz bu işi iyi biliyoruz" havası estirmeye çalışıldı. Tıpçılarımızı yere göğe sığdıramadılar. Ama dünya genelinde 2000 akademik yayın varken, bunların kaçının Türkiye'deki tıpçılar tarafından yapıldığının bilgisini veren olmadı. Bazı ülkeleri

şaşılarlarken, dalga geçerken bazılarına kıyak geçtiler. Sosyal devlet anlayışını desteklemeyi, kapitalist ABD'yi aşağılayarak yapmak istediler. İşin ekonomik, sağlık, sosyolojik yönü ile ilgili sorgulayıcı haberler yapılmadı. Son 2 haftadır Türkiye'deki televizyon kanallarında ana tema bu: "Heiytt korona sen de kimsin, yedik seni!" Bu ana temada yapılan yayınlarla halkta haklı olarak "bu iş bitti" moduna girdi. İnanın bitti mi bitmedi mi benim de kafam karışık. Medya öylesine sorumsuzca yayınlarla beynimizi yıkadı ki sorulara "inşallah bitmiştir" diyorum. Kafa, mafa kalmadı. Goy goy haberciliği öylesine alıp yolunu yürüdü ki televizyon kanallarında, halkta onları zaplayıp ya film izledi, ya müzik dinledi. Ne oldu? Mayıs ayında yavaş yavaş televizyon baymaya başladı. Normalleşme de başlayınca insanlar rahatlama moduna girdi ve kendisini sokaklara attı. Bu normalleşmede medya biraz daha sorumlu yayıncılık yapsaydı, biraz daha goy goy haberciliğinden uzaklaşıyaydı ve pandemiye dar bir çember içinde işlemek yerine biraz daha eleştirel işleyeydi, topluma daha fazla katkısı olurdu. Kimi çıkıp "denize girin" diyor, kimi çıkıp "tatile gidin" diyor, kimi çıkıp "yaşlılar çok evde kaldı onları unutmayın" diyor.. diyor da diyor.

Böyle bir yayıncılık çizgisi ile medya kamusal sorumluluğundan iyice uzaklaştı. Böyle habercilik olmaz, bu insanlar neden sokaklara çıkıyor diye eleştireceğimize, bu insanların sokağa çıkmasında sorumlu olan kim? Diye düşünmemiz lazım. Burada acı gerçek ortaya çıkıyor. Kimse kusura bakma bakmasın, medya ve özellikle televizyon kanalları korona döneminde yaptıkları sorumsuz ve basit içerikli yayınlarla toplumu gevşettiler düşüncesindeyim. Bu nedenle eğer ikinci dalga başlarsa bunun en suçlularından biri medya olacaktır.

